

Lékárenská péče 2023

Souhrn

Lékárenskou péči zajišťovalo (podle Národního registru poskytovatelů zdravotních služeb k 31. 12. 2023) 2 546 registrovaných lékáren včetně odloučených oddělení výdeje léčiv (OOVL) a 207 výdejen zdravotnických prostředků. Na 1 lékárnou v roce 2023 připadalo v průměru 4 853 obyvatel (bez OOVL). Zařízení za loňský rok přijala přes 76,5 mil. receptů a 4,1 mil. poukazů na zdravotnické prostředky, tj. 7,07 receptů a 0,38 poukazu na 1 obyvatele ČR. Každý obyvateľ v průměru zaplatil v lékárně na doplatech k receptům a poukazům spolu s volným prodejem léčivých přípravků a zdravotnických prostředků 2 104 Kč, z toho v průměru 949 Kč za doplatky. Celková částka za doplatky léků činila 10,44 mld. Kč, následně byla zdravotními pojišťovnami vybraným skupinám pacientů vrácena z doplatek částka 1 152,6 mil. Kč. Celkové tržby lékáren a výdejen zdravotnických prostředků za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky činily 126,56 mld. Kč.

Lékárenská péče

Hodnocení činnosti lékárenské péče vychází ze statistického zjišťování Ministerstva zdravotnictví pro rok 2023, z výkazu A 080. Zpravodajskou jednotkou jako poskytovatele lékárenské péče (státní i nestátní) je pro statistické zjišťování lékárna a výdejna zdravotnických prostředků. Lékárny včetně jejich odloučených oddělení výdeje léčiv mohou být organizačně začleněny u poskytovatele lůžkové péče, mohou být samostatné nebo součástí sdružení lékáren bez ohledu na jejich zřizovatele, stejné začlenění může být také u výdejny zdravotnických prostředků.

V roce 2015 došlo ke změně sledovaných ukazatelů, a to z pohledu druhu poskytovatele lékárenské péče. V tabulkových částech jsou samostatně sledovány ukazatele v členění:

- a) Nemocniční lékárny a výdejny zdravotnických prostředků – zdravotnická zařízení lékárenské péče začleněná u poskytovatelů lůžkové péče.
- b) Veřejné lékárny a výdejny zdravotnických prostředků – samostatná zdravotnická zařízení.

S cílem maximálně posoudit komplexnost a úplnost sebraných údajů ze statistického hlášení jednotlivých zpravodajských jednotek a celé lékárenské péče, jsou tato čísla porovnána a doplněna s daty za náklady na léčivé přípravky a zdravotnické prostředky od zdravotních pojišťoven.

Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb registroval k 31.12.2023 celkem 2 753 lékáren a odloučených oddělení výdeje léčiv, z toho 167 nemocničních lékáren, 2 546 veřejných lékáren a 40 odloučených oddělení výdeje léčiv (OOVL). Proti roku 2021 se zvýšil počet veřejných lékáren o 43 lékáren, a naopak klesl počet OOVL o 40 odloučených oddělení. Lze předpokládat, že se jedná o právní změnu bývalých OOVL v samostatné veřejné lékárny. Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb uvádí samostatně oddělení výdeje léčiv, protože jsou lokalizovány na jiné adrese než lékárna, byť z pohledu právního je odloučené oddělení výdeje léčiv součástí konkrétní lékárny. Vedle těchto zařízení lékárenské péče bylo registrováno také 207 výdejen zdravotnických prostředků, viz. tabulka č. 1. Na jednu lékárnu připadalo 4 267 obyvatel, tedy na 10 000 obyvatel připadalo 2,34 lékáren. Pokud by se vzaly v potaz také OOVL jako místa výdeje léčiv na jiné adrese, pak připadá na jedno místo – „adresu“ výdeje léčiva 3 954 obyvatel. U výdejen zdravotnických prostředků na jednu výdejnu připadlo 43 836 obyvatel a na 10 000 obyvatel připadlo 0,23 výdejny zdravotnických prostředků s poznámkou, že zdravotnické prostředky jsou také vedeny, vydávány a prodávány v rámci lékáren. Rozdíly v počtu lékáren, resp. v počtu obyvatel na jedno zařízení při porovnání roku 2022 a 2023 jsou 0,5 %, u výdejen zdravotnických prostředků je 2,0 %.

Tabulka č. 1 Počet lékáren a výdejen zdravotnických prostředků k 31.12.2023

Území, kraj	Lékárna		Výdejna zdravotnických prostředků			
	nemocniční	veřejná	celkem	na 10 000 obyvatel	celkem	na 10 000 obyvatel
10 Hl. m. Praha	33	281	314	2,31	28	0,21
20 Středočeský	12	267	279	1,94	12	0,08
31 Jihočeský	11	134	145	2,22	7	0,11
32 Plzeňský	12	126	138	2,28	12	0,20
41 Karlovarský	5	65	70	2,38	5	0,17
42 Ústecký	11	158	169	2,08	10	0,12
51 Liberecký	7	84	91	2,03	5	0,11
52 Královéhradecký	5	150	155	2,79	6	0,11
53 Pardubický	9	121	130	2,46	6	0,11
63 Vysočina	7	104	111	2,16	4	0,08
64 Jihomoravský	18	322	340	2,79	10	0,08
71 Olomoucký	10	147	157	2,48	15	0,24
72 Zlínský	7	147	154	2,65	5	0,09
80 Moravskoslezský	19	260	279	2,35	22	0,18
ČR	166	2 366	2 532	2,34	147	0,14

V roce 2023 bylo do statistického zjišťování pro obor lékárenská péče zahrnuto celkem 2 679 odevzdaných zpravodajských jednotek (166 nemocničních lékáren, 2 366 veřejných lékáren a 147 výdejen zdrav. prostředků). Protože odloučená oddělení výdeje léčiv nemohou ze zákona existovat samostatně, jsou vždy povinnou součástí lékárny, jsou jejich hodnoty součástí výkazu lékárny.

Z registrovaného počtu 167 nemocničních lékáren odevzdalo výkaz 166 ZJ tj. 99,4 %, z počtu 2 546 registrovaných veřejných lékáren odevzdalo výkaz 2 366 ZJ tj. 92,9 %, v souhrnu za všechny lékárenské ZJ, bez rozlišení typu lékárny, bylo odevzdáno 2 532 výkazů tj. 94,5 %. U výdejen zdrav. prostředků z počtu 207 ZJ odevzdalo výkaz 147 ZJ tj. 71,0 %. U lékáren uvedené počty odevzdaných výkazů se zvýšili proti roku 2022 o 10,5 %, u výdejen zdrav. prostředků se počet výdejen, které odevzdaly výkaz zvýšil o 5,8 %. Stejně jako v minulých letech bylo odevzdáno několik výkazů nevyplněných nebo se zjevně vyplněnými nesprávnými daty.

Tabulka č. 2 uvádí průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních pracovníků ve veřejných lékárnách, kdy v roce 2023 ve veřejných lékárnách pracovalo v přepočtených počtech 5 278 farmaceutů, 4 163 ZPBD a 710 ostatních odborných pracovníků, tj. celkem 10 151 pracovníků. V nemocničních lékárnách pracovalo v přepočtených počtech 996 farmaceutů, 964 ZPBD a 336 ostatních odborných pracovníků. Celkem za celý segment lékáren je to: 6 274 farmaceutů, 5 127 ZPBD a 1 046 ostatních odborných pracovníků, což jsou podobná čísla jako v roce 2022. Menší počet farmaceutů, ZPBD a odborných pracovníků pracuje také ve výdejnách zdrav. prostředků, viz. tab. č. 2 a 2a

Pracovníci nemocničních lékáren jsou vedeni také podle metodiky sběru personálních dat v souhrnných datech za celou organizaci, tedy příslušnou nemocnici.

Tabulka č. 2 Personální zabezpečení lékárenské péče ve veřejných a nemocničních lékárnách v roce 2023

Území, kraj	nemocniční lékárna				veřejná lékárna				celkem			
	farmaceut	ZPBD	v tom	ostatní odborní pracovníci	farmaceut	ZPBD	v tom	ostatní odborní pracovníci	farmaceut	ZPBD	v tom	ostatní odborní pracovníci
			farmaceutický asistent § 19				farmaceutický asistent § 19				farmaceutický asistent § 19	
Hl. m. Praha	247	214	192	75	730	1 033	948	64	976	1 247	1 140	139
Středočeský	46	56	55	8	530	420	366	61	576	476	421	68
Jihočeský	82	50	48	13	270	255	232	53	352	305	279	66
Plzeňský	37	41	40	21	223	166	158	21	260	207	197	42
Karlovarský	9	7	7	0	118	99	87	17	127	106	94	17
Ústecký	46	83	81	42	291	285	256	46	337	368	336	89
Liberecký	47	24	19	19	202	117	105	25	250	141	124	44
Královéhradecký	39	33	33	12	391	168	142	44	430	200	174	56
Pardubický	39	28	28	8	242	131	117	27	281	158	145	35
Vysočina	58	50	44	13	242	191	171	28	300	241	215	41
Jihomoravský	163	205	178	47	800	371	331	112	963	576	509	158
Olomoucký	59	53	53	33	338	180	171	54	398	233	224	87
Zlínský	31	44	44	13	337	169	161	47	368	212	205	60
Moravskoslezský	95	77	75	34	561	580	533	111	657	657	608	145
ČR	996	964	896	336	5 278	4 163	3 775	710	6 274	5 127	4 671	1 046

**Tabulka č. 2a Personální zabezpečení lékařské péče
ve výdejnách zdravotnických prostředků v roce 2023**

Území, kraj	výdejna zdrav. prostředků			
	farmaceut	ZPBD	v tom	ostatní odborní pracovníci
			farmaceutický asistent § 19	
Hl. m. Praha	5	14	6	82
Středočeský	1	5	4	10
Jihočeský	2	11	10	0
Plzeňský	1	7	3	2
Karlovarský	3	3	3	5
Ústecký	4	1	1	8
Liberecký	1	4	3	2
Královéhradecký	1	3	3	6
Pardubický	2	3	2	2
Vysočina	1	0	0	2
Jihomoravský	1	8	4	2
Olomoucký	9	9	8	12
Zlínský	2	2	0	3
Moravskoslezský	5	13	12	14
ČR	39	83	59	149

Z výsledku statistického šetření vyplývá, že bylo v roce 2023 celkem přijato 76,51 mil. listinných a elektronických receptů, 4,15 mil. poukazů (souhrnný počet za nemocniční lékárny, veřejné lékárny a výdejny zdrav. prostředků) a 2,50 mil. objednávek (souhrnný počet za nemocniční a veřejné lékárny) od poskytovatelů zdravotních služeb, jak uvádí tabulka č. 3. Uvedené počty představují meziroční pokles počtu receptů o 4,6 % a pokles poukazů o 4,8 %. Vzhledem ke skutečnosti, že na elektronický recept lze uvést 1 nebo 2 položky léčiva a není žádný relevantní průzkum o průměrném počtu položek na 1 receptu, není možné odvodit, zda se jedná o skutečný růst předepsaných léčiv nebo zvýšení průměrného počtu léčiv na jednom receptu.

Z uvedeného počtu receptů a poukazů bylo pro zdravotní pojišťovny 89,1 % receptů a 99,2 % poukazů, což je v obou případech velmi podobný podíl jako v předcházejícím roce. Na 1 obyvatele ČR připadlo cca 7,07 receptů proti 7,41 v roce 2022 a 0,38 poukazu proti 0,40 v roce 2022.

Tabulka č. 3 Celkové počty receptů a poukazů v roce 2023

Území, kraj	Recepty a poukazy				žádanky / objednávky od poskytovatelů zdravotnických služeb na léčivé přípravky
	recepty	v tom	poukazy	v tom	
		pro zdravotní pojišťovny		pro zdravotní pojišťovny	
Hl. m. Praha	10 799 873	9 337 607	572 774	570 528	847 177
Středočeský	8 316 922	7 407 922	457 490	455 653	113 993
Jihočeský	4 476 943	3 970 783	395 085	394 257	84 706
Plzeňský	4 003 973	3 598 150	227 111	226 549	164 518
Karlovarský	2 133 931	1 894 428	47 968	47 565	9 881
Ústecký	5 628 630	5 053 813	207 149	206 150	86 553
Liberecký	3 184 177	2 850 832	202 481	201 594	83 055
Královéhradecký	4 344 822	3 903 790	338 115	337 509	169 819
Pardubický	3 235 901	2 919 122	203 959	203 506	92 839
Vysočina	3 476 978	3 069 480	121 119	119 580	78 878
Jihomoravský	9 161 393	8 191 732	402 944	400 718	334 997
Olomoucký	4 908 173	4 387 299	269 491	268 948	110 717
Zlínský	4 291 645	3 859 867	169 861	169 628	79 823
Moravskoslezský	8 544 557	7 708 701	532 442	510 684	244 589
ČR	76 507 918	68 153 526	4 147 989	4 112 869	2 501 545

Z celkového počtu 76,51 mil. receptů připadá na nemocniční lékárny 9,59 mil. receptů, což představuje 12,5 %, tedy více než v roce 2022, ostatních 66,92 mil. receptů připadá na síť veřejných lékáren s meziročním poklesem o 6,2 %, viz. tabulka č. 4.

Z celkového počtu 4,15 mil. poukazů připadá na nemocniční lékárny 1,08 mil. poukazů, a to je meziroční nárůst o 3,3 %, což představuje 25,9 % poukazů z celkového množství poukazů. Na veřejné lékárny připadá 1,85 mil. poukazů, což je meziroční pokles o 8,3 % a představuje 44,6 % z celkového množství poukazů. Zbylé poukazy připadají na výdejny zdrav. prostředků, viz. tabulka č. 5. Procentuální podíl poukazů mezi nemocničními a veřejnými lékárnami a výdejními zdrav. prostředků je meziročně víceméně shodný, 99,2 % poukazů je vystaveno na účet zdrav. pojišťoven.

U nemocničních lékáren, které odevzdaly výkaz, připadá v průměru na 1 zpravodajskou jednotku 57 766 receptů (meziroční růst o 7,4 %) a 6 482 poukazů (meziroční růst o 3,3 %).

U veřejných lékáren, které odevzdaly výkaz, připadá na 1 zpravodajskou jednotku v průměru 28 280 receptů (meziroční pokles o 6,3 %), hodnota mediánu je 25 000 receptů a 782 poukazů (meziroční pokles o 8,2 %). U výdejen zdrav. prostředků, které odevzdaly výkaz, připadá na 1 zpravodajskou jednotku 8 299 poukazů (meziroční pokles o 6,5 %).

Tabulka č. 4 Počty receptů v roce 2023

Území, kraj	nemocniční lékárna			veřejná lékárna			celkem		
	počet receptů	v tom		počet nemocničních lékáren	počet receptů	v tom		počet veřejných lékáren	počet receptů
		pro zdravotní pojišťovny				pro zdravotní pojišťovny			
Hl. m. Praha	1 950 154	1 779 412		13	8 849 719	7 558 195		245	10 799 873
Středočeský	662 649	603 500		10	7 654 273	6 804 422		241	8 316 922
Jihočeský	879 814	803 661		9	3 597 129	3 167 122		122	4 476 943
Plzeňský	482 966	450 688		7	3 521 007	3 147 462		118	4 003 973
Karlovarský	27 616	25 858		2	2 106 315	1 868 570		63	2 133 931
Ústecký	506 795	466 494		10	5 121 835	4 587 319		146	5 628 630
Liberecký	396 783	360 447		5	2 787 394	2 490 385		78	3 184 177
Královéhradecký	321 228	296 855		2	4 023 594	3 606 935		143	4 344 822
Pardubický	330 962	304 369		5	2 904 939	2 614 753		100	3 235 901
Vysočina	372 918	344 608		6	3 104 060	2 724 872		89	3 476 978
Jihomoravský	1 513 120	1 382 766		15	7 648 273	6 808 966		285	9 161 393
Olomoucký	743 802	684 514		6	4 164 371	3 702 785		132	4 908 173
Zlínský	464 693	427 663		5	3 826 952	3 432 204		134	4 291 645
Moravskoslezský	935 711	870 639		9	7 608 846	6 838 062		231	8 544 557
ČR	9 589 211	8 801 474		104	66 918 707	59 352 052		2 127	76 507 918
									68 153 526
									2 231

Tabulka č. 5 Počty poukazů v roce 2023

Území, kraj	nemocniční lékárna			veřejná lékárna			výdejna zdravotnických prostředků			celkem		
	počet poukazů	počet nemocničních lékáren		počet poukazů	počet veřejných lékáren		počet poukazů	počet výdejen zdravotnických prostředků		počet poukazů	celkem	
		pro zdravotní pojišťovny			pro zdravotní pojišťovny			pro zdravotní pojišťovny			pro zdravotní pojišťovny	celkem lékáren a výdejen
Hl. m. Praha	183 838	182 771	13	189 642	188 468	245	199 294	199 289	23	572 774	570 528	281
Středočeský	84 073	83 967	10	227 834	226 104	241	145 583	145 582	9	457 490	455 653	260
Jihočeský	64 996	64 687	9	69 093	68 575	122	260 996	260 995	7	395 085	394 257	138
Plzeňský	56 369	56 265	7	102 515	102 063	118	68 227	68 221	7	227 111	226 549	132
Karlovarský	8 610	8 604	2	29 489	29 092	63	9 869	9 869	3	47 968	47 565	68
Ústecký	85 599	85 267	10	101 938	101 271	146	19 612	19 612	8	207 149	206 150	164
Liberecký	60 080	59 963	5	76 529	76 260	78	65 872	65 371	4	202 481	201 594	87
Královéhradecký	28 347	28 250	2	299 108	298 603	143	10 660	10 656	4	338 115	337 509	149
Pardubický	48 061	47 955	5	147 458	147 118	100	8 440	8 433	4	203 959	203 506	109
Vysočina	55 795	55 402	6	64 634	63 488	89	690	690	1	121 119	119 580	96
Jihomoravský	157 449	156 832	15	210 913	209 334	285	34 582	34 552	9	402 944	400 718	309
Olomoucký	65 742	65 482	6	75 751	75 478	132	127 998	127 988	13	269 491	268 948	151
Zlínský	50 557	50 526	5	88 630	88 428	134	30 674	30 674	4	169 861	169 628	143
Moravskoslezský	126 438	105 891	9	168 388	167 966	231	237 616	236 827	16	532 442	510 684	256
ČR	1 075 954	1 051 862	104	1 851 922	1 842 248	2 127	1 220 113	1 218 759	112	4 147 989	4 112 869	2 343

Vývoj počtu receptů za rok a průměrného počtu receptů na 1 zpravodajskou jednotku, který má od roku 2016 stoupající trend se v roce 2023 opět přerušil. Po dosažení vrcholu v roce 2022, kdy počet receptů činil 80,24 mil. a průměrný počet receptů na 1 zpravodajskou jednotku byl 35 023, došlo v roce 2023 k meziročnímu poklesu. Celkový počet receptů v roce 2023 dosáhl 76,51 mil., což představuje pokles o 4,7 %. Průměrný počet receptů na 1 zpravodajskou jednotku poklesl na 32 654, tedy o 6,8 % oproti roku 2022.

V rámci statistického hlášení není možné sledovat počet položek uvedených na jednom receptu, a proto nelze vyvodit, zda došlo ke skutečnému snížení počtu receptů (v duchu snížení kvantity předepsaných léčiv) nebo se změnil poměr receptů s jednou a dvěma uvedenými položkami. Tento pokles v roce 2023 přerušil stoupající tendenci, která byla patrná od roku 2016 a výrazně zesílila v roce 2022.

Tabulka č. 6 Celkové počty receptů a poukazů v letech 2011–2023

celkové počty	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Recepty	73 895 742	69 667 726	68 940 703	62 169 101	68 511 676	66 188 425	68 813 154	69 766 561	74 121 520	77 199 146	75 148 973	80 237 799	76 507 918
Poukazy	3 291 575	3 279 791	3 303 274	2 482 631	3 395 861	3 389 974	3 645 211	3 878 579	3 902 402	3 613 656	2 749 143	3 060 461	2 927 876
Celkem	77 187 317	72 947 517	72 243 977	64 651 732	71 907 537	69 578 399	72 458 365	73 645 140	78 023 922	80 812 802	77 898 116	83 298 260	79 435 794
Počet receptů na 1 ZJ													
PZS LP	28 798	26 470	25 830	27 779	27 005	27 104	27 124	27 840	32 171	33 275	32 504	35 023	32 654
Počet poukazů na 1 ZJ													
PZS LP	1 283	1 246	1 238	1 109	1 339	1 388	1 437	1 548	1 694	1 558	1 189	1 336	1 250

Tržby za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky v roce 2023 dosáhly 118,14 mld. Kč, s meziročním růstem o 8,5 %. Tržby za léčivé přípravky byly 103,85 mld. Kč, což představuje meziroční růst o 8,0 %. Léčivé přípravky tvoří 87,90 % z celkových tržeb za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky. Celkový objem tržeb za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky byl rozložen následovně: tržby od zdravotních pojišťoven představovaly 37,96 % (pokles o 1,19 %), od pacientů za doplatky 8,71 %, volný prodej 11,73 %, tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb 39,45 % a tržby od ostatních odběratelů 2,15 %.

Průměrná finanční částka, kterou zaplatil každý obyvatel na doplatech k receptům a poukazům spolu s volným prodejem léčivých přípravků a zdravotnických prostředků, činila v roce 2023 průměrně 2 164 Kč, z toho 949 Kč připadá na doplatky a 1 215 Kč na volný prodej. Celková částka za doplatky činila 10,29 mld. Kč. Vrácená částka ze strany zdravotních pojišťoven vybraným skupinám pacientů činila 1 152,6 mil. Kč, což je na stejné úrovni jako v roce 2022.

Tabulka č. 7 Tržby za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky v roce 2023

Území, kraj	Tržby v tis. Kč					
	celkem	v tom				
		tržby od ZP	doplatky od pacientů	volný prodej	tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	tržby od ostatních odběratelů
Hl. m. Praha	30 438 283	7 034 656	1 701 219	3 403 547	17 816 103	482 758
Středočeský	8 188 670	4 648 520	1 113 650	1 302 565	738 839	385 096
Jihočeský	5 975 015	2 900 352	583 884	650 378	1 819 246	21 155
Plzeňský	6 436 975	2 401 521	544 789	637 566	2 711 404	141 695
Karlovarský	1 903 818	950 530	274 623	347 610	81 267	249 788
Ústecký	9 236 502	2 966 721	808 738	1 375 633	3 717 437	367 973
Liberecký	3 887 331	1 746 864	388 929	479 963	1 257 338	14 237
Královéhradecký	7 374 870	2 834 519	538 762	597 297	3 330 804	73 488
Pardubický	3 917 776	1 757 869	400 374	610 197	1 138 618	10 718
Vysočina	4 581 299	1 813 943	429 526	473 072	1 847 401	17 357
Jihomoravský	12 615 918	5 171 913	1 306 898	1 470 003	4 135 066	532 038
Olomoucký	6 637 480	2 687 917	633 246	648 062	2 626 469	41 786
Zlínský	4 395 192	2 184 677	508 464	586 527	1 030 221	85 303
Moravskoslezský	12 546 658	5 746 483	1 058 172	1 277 548	4 353 787	110 668
ČR	118 135 787	44 846 485	10 291 274	13 859 968	46 604 000	2 534 060

Následující tabulky uvádějí rozdělení tržeb po jednotlivých typech zdravotnických zařízení a po druhu materiálu – léčivý přípravek a zdravotnický prostředek, s komentářem.

Celková tržba za léčivé přípravky v roce 2023 byla ve výši 103,03 mld. Kč s meziročním růstem o 0,6 % (v roce 2022 byl meziroční růst ve výši 10,6 %). Nemocniční lékárny měly celkovou tržbu 44,20 mld. Kč, to je mírný pokles o 0,9 % (v roce 2022 – 8,5 %, v roce 2021 – 8,6 %, v roce 2020 – 15,7 %, v roce 2019 – 3,9 % a v roce 2018 – 11,7 %) a veřejné lékárny s celkovou tržbou 58,83 mld. Kč měly růst o 1,9 %, což je významné navýšení růstu proti roku 2022 s 12,2 %.

Rozhodující složkou celkových tržeb, a tedy nákladů jsou náklady na tzv. „centrovou“ léčbu, tj. léčivé přípravky s limitací „S“, soustředěnou do specializovaných pracovišť ve výši 30,85 mld. Kč s meziročním růstem 2,0 % (v roce 2022 – růst 13,85 %, 2021 – 10,76 %, 2020 – 17,68 % a 2019 – 13,5 %).

Jednotlivé tržby u nemocničních lékáren mají velmi mírnou zvyšující tendenci: tržba od zdrav. pojišťoven je ve výši 8,55 mld. Kč proti 7,45 mld. Kč v roce 2022, za doplatky od pacientů ve výši 1,06 mld. Kč proti 0,93 mld. Kč v roce 2022, tržby za volný prodej ve výši 0,55 mld. Kč proti 0,52 mld. Kč v roce 2022. Stejně jako v předcházejících letech mají zásadní vliv na objem tržeb tržby od poskytovatelů zdrav. služeb, které se zvýšily na 33,68 mld. Kč, což je pokles o 5,2 % oproti 35,51 mld. Kč v roce 2022. Tržby

od ostatních odběratelů činily 0,36 mld. Kč, což představuje nárůst proti 0,21 mld. Kč v roce 2022.

U veřejných lékáren, kde je meziroční růst 1,9 % s celkovou tržbou 58,83 mld. Kč, došlo k mírnému nárůstu jednotlivých tržeb: tržby od zdrav. pojišťoven se snížily na 29,66 mld. Kč (pokles o 4,6 %), tržby za doplatky se zvýšily na 8,73 mld. Kč (meziroční růst o 3,3 %), tržby z volného prodeje vzrostly na 12,18 mld. Kč (meziroční růst o 17,5 %), tržby od ostatních odběratelů činí **1,83 mld. Kč**, což je nárůst o 7,6 % proti roku 2022. V roce 2021 byly tržby ve výši **1,85 mld. Kč**, což byl další vysoký meziroční růst o 41,2 % proti tržbám ve výši 1,31 mld. Kč v roce 2020. V těchto tržbách je zahrnut také e-shop, lze usuzovat, že se ustálil na určité úrovni, a naopak část pacientů se vrátila za nákupy OTC do kamenné lékárny. Tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb se zvýšily na 6,44 mld. Kč s meziročním růstem o 4,9 %.

U veřejných lékáren, které odevzdaly výkaz připadá na 1 zpravodajskou jednotku průměrná tržba 24,869 mil. Kč za léčivé přípravky (proti roku 2022 pokles o 1,4 %) a 2,248 mil. Kč za zdravotnické prostředky (pokles o 1,4 %). Hodnota mediánu za léčivé přípravky je za tržby od zdrav. pojišťoven 9,160 mil. Kč (pokles o 2,4 %), za tržby za doplatky 2,843 mil. Kč (nárůst o 3,3 %) a tržby za výdej bez lékařského předpisu 3,041 mil. Kč (nárůst o 7,3 %). Celkový medián za tržby podle výkazu A 080 je u veřejných lékáren 16,761 mil. Kč (pokles o 1,0 %) za léčivé přípravky a 0,681 mil. Kč (pokles o 2,9 %) za zdravotnické prostředky.

Tabulka č. 8 Tržby za léčivé přípravky v nemocničních lékárnách v roce 2023

Území, kraj	Tržby v tis. Kč					
	celkem	v tom				
		tržby od ZP	doplatky od pacientů	volný prodej	tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	tržby od ostatních odběratelů
Hl. m. Praha	15 445 100	2 093 100	220 507	119 960	12 978 972	32 561
Středočeský	1 062 255	586 193	74 158	40 203	257 261	104 440
Jihočeský	2 436 636	584 300	96 800	59 008	1 696 309	219
Plzeňský	3 187 483	492 791	54 290	22 438	2 600 817	17 147
Karlovarský	152 193	15 035	2 579	1 519	1 022	132 038
Ústecký	2 358 988	475 089	53 231	31 479	1 788 131	11 058
Liberecký	1 515 737	295 642	40 937	19 133	1 159 131	894
Královéhradecký	3 080 744	345 098	31 836	15 283	2 687 520	1 007
Pardubický	905 031	249 692	33 809	19 371	602 088	71
Vysočina	1 747 793	304 766	40 770	24 830	1 367 780	9 647
Jihomoravský	4 237 060	1 342 514	180 831	90 791	2 605 201	17 723
Olomoucký	2 905 373	579 014	92 427	33 842	2 187 669	12 421
Zlínský	1 378 363	358 695	45 934	24 353	943 159	6 222
Moravskoslezský	3 786 894	825 449	91 696	48 319	2 808 232	13 198
ČR	44 199 650	8 547 378	1 059 805	550 529	33 683 292	358 646

Tabulka č. 9 Tržby za léčivé přípravky ve veřejných lékárnách v roce 2023

Území, kraj	Tržby v tis. Kč					
	celkem	v tom				
		tržby od ZP	doplatky od pacientů	volný prodej	tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	tržby od ostatních odběratelů
Hl. m. Praha	10 844 692	3 849 020	1 392 727	3 099 377	2 131 243	372 325
Středočeský	6 111 383	3 300 723	995 151	1 146 192	436 330	232 987
Jihočeský	2 618 223	1 501 549	452 728	549 281	109 688	4 977
Plzeňský	2 678 707	1 485 641	467 165	568 480	73 652	83 769
Karlovarský	1 650 922	872 478	266 605	328 567	77 389	105 883
Ústecký	5 216 400	2 234 905	734 316	1 290 896	605 489	350 794
Liberecký	1 931 418	1 127 203	329 420	420 713	44 647	9 435
Královéhradecký	3 025 070	1 827 854	468 534	543 333	124 159	61 190
Pardubický	2 605 964	1 338 740	345 390	395 854	518 098	7 882
Vysočina	2 420 732	1 377 099	370 100	412 712	256 669	4 152
Jihomoravský	6 177 076	3 251 113	1 053 548	1 211 792	193 038	467 585
Olomoucký	3 155 455	1 692 255	514 157	552 259	374 154	22 630
Zlínský	2 713 816	1 596 060	446 624	516 127	77 378	77 627
Moravskoslezský	7 684 889	4 206 269	892 334	1 144 293	1 416 403	25 590
ČR	58 834 747	29 660 909	8 728 799	12 179 876	6 438 337	1 826 826

Celkové tržby za zdravotnické prostředky meziročně stouply o 11,5 % na 16,320 mld. Kč. U nemocničních lékáren došlo k dvoucifernému růstu o 11,7 % na hodnotu 8,019 mld. Kč, také u veřejných lékáren došlo k meziročnímu růstu o 11,8 % na tržbu 5,649 mld. Kč. Výdejny zdravotnických prostředků zaznamenaly meziroční pokles o 23,1 % na 2,652 mld. Kč. Nerovnoměrnost ve vykazované výši tržeb u výdejen může být ovlivněna počtem odevzdaných výkazů proti skutečnému počtu výdejen zdravotnických prostředků.

Pro nemocniční lékárny byly rozhodující tržby za zdravotnické prostředky pro poskytovatele zdravotních služeb, tedy vlastní nemocniční zařízení, které představují 79,4 % tržeb a odpovídají částce 6,368 mld. Kč. Tržby od zdravotních pojišťoven za zdravotnické prostředky předepsané na poukaz činí 16,9 % celkových tržeb, tj. 1,355 mld. Kč.

Ve veřejných lékárnách byly rozhodující tržby od zdravotních pojišťoven v objemu 3,047 mld. Kč, což představuje 54,0 % celkových tržeb za zdravotnické prostředky. Tržby za zdravotnické prostředky hrazené pacientem (volný prodej) činily 2,052 mld. Kč, což odpovídá 36,3 % z celkového objemu tržeb za zdravotnické prostředky.

Také u výdejen zdravotnických prostředků jsou rozhodující tržby od zdravotních pojišťoven v celkovém objemu 2,237 mld. Kč, což představuje 84,3 % celkových tržeb výdejen.

Tabulka č. 10 Tržby za zdravotnické prostředky v nemocničních lékárnách v roce 2023

Území, kraj	Tržby v tis. Kč					
	celkem	v tom				
		tržby od ZP	doplatky od pacientů	volný prodej	tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	tržby od ostatních odběratelů
Hl. m. Praha	3 064 188	350 253	18 633	26 752	2 668 053	497
Středočeský	148 229	84 778	7 434	15 990	39 288	739
Jihočeský	93 382	63 505	10 657	7 853	11 081	286
Plzeňský	118 148	68 332	7 065	7 940	33 299	1 512
Karlovarský	12 890	9 016	312	111	2	3 449
Ústecký	1 438 609	99 919	5 910	10 231	1 319 506	3 043
Liberecký	116 652	53 397	5 925	5 528	51 753	49
Královéhradecký	543 470	23 378	1 711	3 620	514 714	47
Pardubický	70 186	56 764	2 438	5 863	5 107	14
Vysočina	293 557	57 227	6 538	6 271	220 689	2 832
Jihomoravský	1 565 883	174 052	27 486	34 766	1 326 699	2 880
Olomoucký	178 699	100 248	6 485	13 031	58 757	178
Zlínský	84 262	68 061	3 641	5 340	7 102	118
Moravskoslezský	290 574	145 620	16 636	15 880	112 034	404
ČR	8 018 729	1 354 550	120 871	159 176	6 368 084	16 048

Tabulka č. 11 Tržby za zdravotnické prostředky ve veřejných lékárnách v roce 2023

Území, kraj	Tržby v tis. Kč					
	celkem	v tom				
		tržby od ZP	doplatky od pacientů	volný prodej	tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	tržby od ostatních odběratelů
Hl. m. Praha	766 331	371 807	47 469	262 247	16 911	67 897
Středočeský	840 342	523 145	30 704	233 674	5 909	46 910
Jihočeský	242 120	116 133	19 805	103 348	2 038	796
Plzeňský	259 903	140 063	12 042	103 703	2 985	1 110
Karlovarský	106 016	41 696	2 400	57 795	2 854	1 271
Ústecký	314 311	130 804	13 581	162 690	4 311	2 925
Liberecký	202 160	105 324	5 457	88 864	1 607	908
Královéhradecký	799 545	625 865	35 095	123 059	4 293	11 233
Pardubický	238 631	100 198	17 731	105 091	13 319	2 292
Vysočina	175 717	73 341	12 026	87 391	2 263	696
Jihomoravský	689 683	350 244	35 020	259 141	10 111	35 167
Olomoucký	239 844	102 292	9 346	118 353	5 596	4 257
Zlínský	261 411	118 210	11 960	127 323	2 582	1 336
Moravskoslezský	513 485	247 991	25 159	219 721	16 940	3 674
ČR	5 649 499	3 047 113	277 795	2 052 400	91 719	180 472

Tabulka č. 12 Tržby za zdravotnické prostředky ve výdejnách zdravotnických prostředků v roce 2023

Území, kraj	Tržby v tis. Kč					
	celkem	v tom				
		tržby od ZP	doplatky od pacientů	volný prodej	tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	tržby od ostatních odběratelů
Hl. m. Praha	447 766	370 476	21 883	25 005	20 924	9 478
Středočeský	166 738	153 681	6 203	6 783	51	20
Jihočeský	659 256	634 865	3 894	5 490	130	14 877
Plzeňský	268 228	214 694	4 227	10 499	651	38 157
Karlovarský	26 781	12 305	2 727	4 602	0	7 147
Ústecký	28 210	26 004	1 700	353	0	153
Liberecký	180 403	165 298	7 190	4 764	200	2 951
Královéhradecký	17 841	12 324	1 586	3 802	118	11
Pardubický	17 167	12 475	1 006	3 221	6	459
Vysočina	3 682	1 510	92	2 050	0	30
Jihomoravský	101 084	53 990	10 013	28 381	17	8 683
Olomoucký	250 013	214 108	10 831	22 481	293	2 300
Zlínský	43 956	43 651	305	0	0	0
Moravskoslezský	440 485	321 154	32 347	19 004	178	67 802
ČR	2 651 610	2 236 535	104 004	136 435	22 568	152 068

Celkové tržby za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky z pohledu zpravodajské jednotky meziročně vzrostly o 7,2 %. Rozhodující tržby od zdravotních pojišťoven za předepsané léčivé přípravky a zdravotnické prostředky vzrostly na zpravodajskou jednotku o 5,3 % a tržby od poskytovatelů zdravotních služeb vzrostly na zpravodajskou jednotku o 6,4 %. Tržby za doplatky od pacientů vzrostly o 7,1 % a tržby za prodej léčivých přípravků a zdravotnických prostředků bez lékařského předpisu o 9,4 %, viz tabulka č. 13.

Tabulka č. 13 Tržby za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky v letech 2011 - 2023

celkem v tis. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tržby od ZP za léky na recept	33 987 000	35 666 759	34 012 579	29 764 250	30 677 236	30 546 984	32 164 178	32 934 259	34 813 173	34 595 605	35 260 795	38 551 466	38 284 537
Tržby od ZP za zdrav. prostředky na poukaz	3 565 046	3 553 349	3 544 025	2 762 373	4 344 829	5 010 862	4 895 248	6 783 777	5 111 077	6 380 459	6 448 590	7 741 759	8 389 920
Tržby od doplatků od pacientů za částečně hrazené LP a ZP	9 261 180	9 676 844	8 858 766	8 046 765	7 804 989	7 658 406	8 093 583	8 083 900	8 489 851	8 748 859	9 070 077	9 914 215	10 440 636
Tržby za výdej bez lékařského předpisu	7 663 780	7 864 530	8 199 005	7 327 386	8 227 954	8 789 343	8 859 388	8 832 921	10 427 421	9 635 144	9 866 349	11 981 312	13 107 173
Tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb	16 785 695	17 837 191	18 325 891	18 810 261	20 028 230	21 516 154	26 121 961	30 790 057	32 088 162	39 772 430	42 477 062	47 573 505	53 249 187
Tržby od ostatních odběratelů	1 030 265	984 395	1 036 333	1 174 512	1 864 539	1 890 201	2 046 564	893 918	1 033 038	2 851 351	2 626 340	2 270 034	3 088 583
Tržby celkem	72 292 966	75 583 068	73 976 599	67 885 547	72 947 777	75 411 950	82 180 922	88 318 832	91 972 722	101 983 848	105 749 213	118 032 291	126 560 036
Tržby od ZP na 1 ZJ PZS LP	14 634	14 901	14 071	11 003	13 805	14 561	14 608	15 849	16 423	16 766	17 031	19 051	18 254
Tržby za doplatky od pacientů za částečně hrazené LP a ZP na 1 ZJ PZS LP	3 609	3 677	3 319	2 975	3 076	3 136	3 190	3 226	3 492	3 580	3 704	4 080	4 083
Tržby za výdej bez lékařského předpisu na 1 ZJ PZS LP	2 987	2 988	3 072	2 709	3 243	3 599	3 492	3 525	4 289	3 942	4 029	4 931	5 126
Tržby od poskytovatelů zdravotnických služeb na 1 ZJ PZS LP	6 542	6 777	6 866	6 954	7 894	8 811	10 296	12 287	13 204	16 273	17 345	19 578	20 825
Tržby od ostatních odběratelů na 1 ZJ PZS LP	402	374	388	434	735	774	807	357	425	1 167	1 072	934	1 208
Tržby celkem na 1 ZJ PZS LP	28 173	28 717	27 717	25 096	28 754	30 881	32 393	35 243	37 833	41 728	43 181	48 573	54 016
Náklady ZP za léky na recept				33 818 854	33 883 288	34 462 259	35 283 625	36 147 976	37 820 416	38 503 379	38 519 333	41 058 053	44 589 036
Náklady ZP za zdrav. prostředky				6 476 968	6 813 291	7 342 481	7 487 672	7 943 934	8 343 600	8 584 017	9 206 688	10 509 387	11 786 907

Porovnání tržeb od zdravotních pojišťoven, uvedených ve výkazech zpravodajských jednotek, s vynaloženými náklady zdravotních pojišťoven za léky a zdravotnické prostředky dle Zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven za rok 2023, dokumentují tabulky č. 14 a 15. Rozdíl mezi tržbami od zdravotních pojišťoven a náklady zdravotních pojišťoven za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky je způsoben neodevzdáním statistických výkazů všemi zpravodajskými jednotkami. U léčivých přípravků rozdíl dlouhodobě osciluje kolem 6–12 %. V roce 2023 se zvýšil na 14 %, což je nárůst oproti 6 % v roce 2022. U zdravotnických prostředků se stav v posledních letech postupně zlepšoval. Zatímco v roce 2014 činil rozdíl 57 %, v roce 2022 to bylo 26 % a pro rok 2023 činí 29 %. I přes mírný nárůst lze hovořit o pokračujícím zlepšení v oblasti výběru a zpracování statistických výkazů.

Tabulka č. 14 Porovnání tržeb od zdravotních pojišťoven a nákladů zdravotních pojišťoven za léčivé přípravky v letech 2011 - 2023

celkem v tis. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tržby od ZP za léčivé přípravky	33 987 000	35 666 759	34 012 579	29 764 250	30 677 236	30 554 033	32 164 178	32 934 259	34 813 173	34 595 605	35 260 795	38 551 466	38 284 537
Náklady ZP za léčivé přípravky	34 133 996	36 103 901	34 633 310	33 818 854	33 883 288	34 462 259	35 283 625	36 147 976	37 820 416	38 503 379	38 519 333	41 058 053	44 589 036
Rozdíl v Kč	-146 996	-437 142	-620 731	-4 054 604	-3 206 052	-3 908 226	-3 119 447	-3 213 717	-3 007 243	-3 907 774	-3 258 538	-2 506 587	-6 304 499
Rozdíl v %	0 %	1 %	2 %	12 %	9 %	11 %	9 %	9 %	8 %	10 %	8 %	6 %	14 %

Tabulka č. 15 Porovnání tržeb od zdravotních pojišťoven a nákladů zdravotních pojišťoven za zdravotnické prostředky v letech 2011 - 2023

celkem v tis. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tržby od ZP za zdravotnické prostředky	3 565 046	3 553 349	3 544 025	2 762 373	4 344 829	5 003 813	4 895 248	6 783 777	5 111 077	6 380 459	6 448 590	7 741 759	8 389 920
Náklady ZP za zdravotnické prostředky	6 296 154	6 218 325	6 058 470	6 476 968	6 813 291	7 342 481	7 487 672	7 943 934	8 343 600	8 584 017	9 206 688	10 509 387	11 786 907
Rozdíl v Kč	-2 731 108	-2 664 976	-2 514 445	-3 714 595	-2 468 462	-2 338 668	-2 592 424	-1 160 157	-3 232 523	-2 203 558	-2 758 098	-2 767 628	-3 396 987
Rozdíl v %	43 %	43 %	42 %	57 %	36 %	32 %	35 %	15 %	39 %	26 %	30 %	26 %	29 %

Poznámka:

Tržby od ZP za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky – zdroj: Výkaz A 080 - údaje ze statistických výkazů předložených zpravodajskými jednotkami LP v jednotlivých letech

Náklady ZP za léky a zdravotnické prostředky – zdroj: MZ ČR – údaje ze Zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven

Navýšení prodejních cen léčivých přípravků a zdravotnických prostředků v nemocničních a veřejných lékárnách proti nákupním cenám se snížilo v roce 2023 na 10,9 % oproti 11,3 % v roce 2022. U léčivých přípravků je prodejní cena vyšší o 13,5 %, což je pokles o 0,3 % proti roku 2022. U zdravotnických prostředků dosahuje

navýšení 10,8 %, což je pokles o 1,1 % oproti roku 2022. Hodnota léčivých přípravků a zdravotnických prostředků v nákupních cenách vydaných na recept nebo poukaz se proti roku 2022 zvýšila na 40,88 mld. Kč, nárůst o 4,4 %.

Ostatní náklady, tj. platby zdravotních pojišťoven za provedené výkony, dosáhly 1,992 mld. Kč, což je nárůst o 0,456 mld. Kč oproti roku 2022. Taxa laborum a platby zdravotních pojišťoven za ředění cytostatik vzrostly v roce 2023 – Taxa laborum na 426,6 mil. Kč (nárůst o 13,3 % proti roku 2022), platby za ředění cytostatik na 196,6 mil. Kč (nárůst o 20,3 %), viz tabulky č. 16 a 17.

Tabulka č. 17 Vývoj nákladů na lékárenskou péči v letech 2015 - 2023

celkové počty	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celková suma nákupních cen bez DPH vydaných a prodaných léčivých přípravků a zdravotnických prostředků	55 060 714	60 763 745	64 745 397	68 587 954	70 348 548	76 052 049	80 784 257	90 840 140	100 527 268
v tom léčivé přípravky	48 715 135	53 601 589	58 088 893	61 186 667	62 973 324	67 745 629	73 149 649	81 127 317	89 712 610
zdravotnické prostředky	6 345 579	7 162 156	6 656 504	7 401 287	7 375 224	8 306 420	7 634 608	9 712 823	10 814 658
Celková suma prodejních cen bez DPH vydaných a prodaných léčivých přípravků a zdravotnických prostředků	63 930 088	70 146 063	75 009 657	78 665 554	80 893 847	86 372 482	91 749 676	103 211 866	124 191 221
v tom léčivé přípravky	56 875 340	62 132 170	67 654 235	70 651 810	72 721 807	77 300 553	83 234 970	92 340 947	114 774 772
zdravotnické prostředky	7 054 748	8 013 893	7 355 422	8 013 744	8 172 040	9 071 929	8 514 706	10 870 919	9 416 449
Celková suma nákupních cen bez DPH léčivých přípravků vydaných na recept a zdravotnických prostředků vydaných na poukaz	28 735 986	31 010 588	32 418 711	33 634 749	34 910 795	34 943 567	35 755 651	39 040 424	40 868 825
v tom léčivé přípravky	25 931 274	27 960 092	29 857 730	30 891 207	32 122 186	31 758 489	32 723 534	34 992 425	37 411 754
zdravotnické prostředky	2 804 712	3 050 496	2 560 981	2 743 542	2 788 609	3 185 078	3 032 117	4 047 999	3 457 071
Celková hodnota plateb zdravotních pojišťoven za provedené výkony	1 295 105	1 329 306	1 312 776	1 297 264	1 708 094	1 369 774	1 345 416	1 536 505	1 992 403
Celková hodnota taxy laborum za přípravu prováděnou v lékárnách	308 265	308 107	300 490	337 546	388 857	363 787	356 824	376 589	426 624
Celková hodnota plateb zdravotních pojišťoven za ředění cytostatik	74 356	95 563	134 701	137 677	131 866	138 157	150 774	163 441	196 558

Zdrojem pro textovou a tabulkovou část jsou odevzdané výkazy A 080.